

Hồ băng tảng (glacier lake) Lake Pedder tan biến dưới thế lực của ngành điện chi phối chánh quyền: những gay cấn xung quanh sự kiện

Bài của Lê Quan Tâm

Đây không phải là màn ảo thuật của David Copperfield, mà cũng không là hậu quả của động đất. Thế lực làm hồ Pedder nguyên thủy ở miền Tây Nam Tasmania, Úc đại lợi, tan biến vào năm 1972 là Cơ quan Điện lực, tên gọi là HEC (Hydro Electric Commission), về sau đổi tên thành Hydro Tasmania, đã chi phối chánh quyền Tasmania thông qua luật trao quyền hạn cho họ xây dựng dự án phát triển thủy điện trong vùng Tây Nam Tasmania, một vùng hoang vu chưa có đường giao thông bộ đi vào, chưa từng có con người định cư sinh sống. Đối với HEC, đây là bước tiến oai hùng vượt "Biên giới cuối cùng" (The last frontier), vì họ đã tận dụng khai thác tiềm năng thủy điện ở mọi nơi khác trong tiểu bang trước đó để sản xuất lượng điện năng trong sạch, giá thành hạ, và tái sinh vô tận, đưa mức tiêu thụ điện đầu người trong tiểu bang lên hàng nhất nhì thế giới. Ngân sách hằng năm của HEC trên dưới 50% ngân sách toàn tiểu bang. HEC thực sự hoàn toàn chi phối chánh quyền Tasmania, dù thuộc đảng nào. Mọi dự án do HEC đệ trình lên chánh quyền đều tuyệt nhiên là tối ưu, không đòi hỏi bàn cãi thêm, và thường được thông qua trong thời gian ngắn nhất, thậm chí chỉ trong 1, 2 ngày.

Hồ Pedder nguyên thủy.

Ngoài chánh quyền bị hoàn toàn chi phối, cũng có Phong trào Bảo vệ Thiên nhiên lên tiếng đặt vấn đề khi chiến dịch "Vượt biên giới cuối cùng" được tiến hành. Phong trào can đảm chất vấn Thủ tướng Tasmania đương thời Eric Reece, tục danh là

Electric Reece (có thể tạm dịch là Reece Điện lực, hoặc Reece Điện giựt), chung quanh chủ trương này. Reece Điện giựt trả lời: "Tôi có biết là có Công viên Tiểu bang trong vùng, nhưng tôi không rõ công viên này nằm ở đâu thật chính xác. Vấn đề thiết thực trước mắt là tăng gấp đôi công suất điện (đã dư thừa) trong 10 năm, đây thực sự là nhu cầu bức thiết của nền kinh tế Tasmania. Việc xây dựng dự án sẽ đưa đến một ít thay đổi trong Công viên Tiểu bang.

"Một ít thay đổi" quá ra là Hồ Pedder nguyên thủy bị chìm ngập dưới một mạng nước rộng lớn sâu 15m, dung tích bằng 27 lần dung tích nước trong Vịnh Cảng Sydney. Tasmania và thế giới đã mất đi hồ Pedder nguyên thủy. Điều trớ trêu là hồ mới tạo nên được đặt tên là Hồ Pedder mới (New Lake Pedder), thực sự ra là một hồ chứa nước để sản xuất thủy điện.

Hồ Pedder mới.

Sau khi hồ Pedder nguyên thủy tan biến mất, Phong trào Bảo vệ Thiên nhiên đẩy mạnh hoạt động ra khắp nước Úc, và ra hải ngoại. Đảng chính trị Green Party (Đảng Xanh) đầu tiên trên thế giới được hình thành từ Phong trào. Phong trào chuyển sang chiến dịch "No More Dams" (Không xây dựng thêm đập nước), biểu tình cắm trại luân phiên tại công trường xây dựng liên tục trong nhiều tháng, 1500 người biểu tình bị bắt giam, nhà tù Tasmania

hết phòng giam. Trong số những người bị bắt có một số nhân vật chính trị tên tuổi, một trong những nhân vật này trở thành Thủ tướng Liên bang Úc ngay sau khi được thả ra khỏi nhà tù ở Tasmania. Phong trào đã thành công trong việc đề nghị Liên hiệp quốc công nhận vùng Tây Nam Tasmania là Khu Di sản Thiên nhiên Thế giới, và chánh phủ Liên bang Úc phê chuẩn nghị quyết của Liên hiệp quốc. Sau khi phê chuẩn, Chánh phủ Liên bang Úc bắt đầu có biện pháp bảo vệ vùng này chống lại những tàn phá tiếp tục, lệnh cho Tasmania đình chỉ xây dựng trong vùng. Tasmania không chấp hành lệnh của Liên bang, và kiện Liên bang lên Tòa án Tối cao về vi phạm quyền tự quyết của Tiểu bang trong những vấn đề nội bộ. Tòa Tối cao phán Liên bang có quyền can thiệp trong vấn đề này vì có hệ trọng đến giao dịch quốc tế. Công trình xây dựng trong vùng được đình chỉ, nhưng có dư luận là Tasmania dự tính ly khai khỏi Commonwealth of Australia.

Việc ly khai không xảy ra, nhưng Lake Pedder không còn nữa.

- 30 năm đã trôi qua từ khi việc xây dựng đập thủy điện tại Tasmania chấm dứt, Hydro Tasmania vẫn muốn duy trì hình ảnh một cơ quan quan tâm cao độ đến sản xuất năng lượng tái sinh trong sạch, và đã đưa vào khai thác Rừng quạt gió ở Woolnorh về phía Tây Bắc Tasmania, mỗi quạt gió cao hơn tòa nhà cao nhất trong tiểu bang, và công suất khai thác trên 100 MW.

- Tháng 4/2006, Hydro Tasmania đưa vào khai thác đường cáp truyền tải ngầm dưới đáy biển BassLink để tải công suất điện dư thừa từ Tasmania lên lục địa Úc.

Kết luận rút ra từ những sự kiện liên quan đến việc Hồ Pedder nguyên thủy bị tan biến:

1- HEC, và tiếp theo là Hydro Tasmania, không khác với những đại công ty kinh doanh, dễ trở nên tham muốn (greddy) lợi nhuận trong khi

kinh doanh khối lượng thủy điện to tát với giá thành hạ, đưa đến lợi nhuận càng to tát. Và khi nguồn lợi nằm trong tay thì trở nên khao khát tham vọng quyền lực (power ambition) như tiến qua "Biên giới cuối cùng", chi phối chánh quyền, chi phối Thủ tướng Reece "Điện giựt"! Những giới này thường quên đi những vấn đề hệ trọng khác có liên quan, không mang đến lợi tức tức thì và quyền lực tuyệt đối cho họ.

2 - Phong trào Bảo vệ Thiên nhiên đã can đảm đứng lên đặt vấn đề, đương đầu với tù đầy, và cũng đã thành công trong việc vang lên tiếng trống của Phong trào. Nhưng dù có là thắng lợi đi nữa, thì cũng chỉ là và mới là thắng lợi nửa chừng. Lake Pedder nay đã tan biến, Phong trào đang lên tiếng kêu gọi phục hồi hồ Pedder nguyên thủy. Phong trào đã quyền được tiền để nghiên cứu về hồ Pedder nguyên thủy sau khi bị chôn ngập 30 năm qua. Kết quả nghiên cứu cho thấy hồ nguyên thủy hầu như còn nguyên vẹn dưới đáy hồ thủy điện, chỉ bị che phủ lên bởi một lớp bụi sinh mỏng, một phần vì công suất thủy điện không cao nhờ việc xây dựng công trình bị đình chỉ. Phong trào đang kêu gọi phương án rút nước ra khỏi hồ thủy điện, phục hồi hồ Pedder nguyên thủy và vùng Tây Nam Tasmania, một vùng hoang vu hùng vĩ với thắng cảnh tuyệt diệu, đã được Liên hiệp quốc đưa vào danh mục những khu di sản thiên nhiên thế giới. Tồn kém sẽ là bao? và khi nào việc phục hồi được thực hiện? Câu giải đáp được trao cho thế hệ mai sau (Giống như HEC trao chuyển hình ảnh (image) lại cho Hydro Tasmania).

Tham luận từ sưu tầm về những dữ liệu liên quan đến Hồ Pedder miền Tây Nam Tasmania trên mạng lưới thông tin www.

Lake Pedder lost to Tasmania and The World
<http://stott.customer.netSPACE.net.au/pedder.htm>

LQT 6/2007

Dự đoán

Một dân ghiền bóng đá phát biểu một câu dự đoán xanh rờn:

- Vài tháng tới nhất định trọng lượng hành tinh chúng ta sẽ có thay đổi đáng kể!

Mọi người xôn xao tò mò hỏi:

- Thay đổi thế nào? Về vấn đề gì?

- Trái đất sẽ nhẹ đi khoảng 1 tỉ kg!

- Sao mà nhẹ đi vậy?

- Vì sẽ có khoảng 1 tỉ người thức đêm xem World Cup mà trung bình mỗi người sẽ sút 1kg chứ còn sao nữa.